

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 4, 2020 | 30.04.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.1](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.1)

УДК 336.3

*О. Ю. Оболенський,
д. е. н., професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: 0000-0001-6828-9224
О. В. Базарна,
аспірант, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: 0000-0001-9561-8687*

ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГІОНАЛЬНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

*O. Obolensky
Doktor of Economics, Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
O. Bazarna
Postgraduate student, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

ECONOMIC COMPOSITION OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF REGIONAL PUBLIC ADMINISTRATION OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES

Значні дослідження щодо організаційного та економічного механізмів в житлово-комунальному господарстві, які містять в своїй основі нововведення, або не доходять до практичної реалізації, або приносять меншої користі ніж планувалося. Однією з причин є несистемне впровадження або не впровадження взагалі на практиці, не закріплення на законодавчому рівні в діяльність органів управління в житлово-комунальному господарстві всіх рівнів. В статті запропонована економічна складова організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства, яка поєднує державний рівень та регіональний рівень.

Пропонуються підходи щодо організації стратегічного управління та стратегічного планування в житлово-комунальному господарстві через поєднання стратегії розвитку населених пунктів, цільових програм та бюджетних програм.

Стаття пропонує модель економічної складової організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства (далі – Модель). Запровадження в роботу, затвердження та використання підходів, які закладені в Моделі дозволять прискорити процес модернізації відповідної галузі та забезпечити ефективне реагування на зміни.

Не розкривають проблему численні дисертації в сфері дослідження «житлово-комунального господарства», тематика яких – «Організаційно-економічний механізм...». Виходячи з цього, резонно порушити питання – як розробляти й впроваджувати інновації (технології,

проекти, рішення) на об'єктах житлово-комунального господарства, з урахуванням кризових явищ у країні й у галузі, нестачею не тільки фінансів, але й нового економічного мислення? – Спонтанно, ризиковано, локально, «на вдачу»?

При більш уважному погляді на житлово-комунальне господарство як на об'єкт наукових досліджень, реформ і інноватики виникає ще одна недосконалість – об'єкт вивчається у вкрай обмеженому спектрі проблем (виробничі, технологічні, тарифи, фінансовий стан, рівень фізичного зносу). Якоюсь мірою досліджується якість послуг, енерговитрати (і втрати), стабільність роботи підприємств (надійність). Однак і цього явно недостатньо.

Significant research into organizational and economic mechanisms in the housing and communal services sector, which basically include innovations, or do not reach the practical implementation, or bring less benefit than planned. One of the reasons is the non-system implementation or not implementation at all, in practice, and the fact that the legislation on the activities of government bodies in the housing and communal services sector at all levels is not established. The article proposes an economic component of the organizational and economic mechanism of the regional public administration of housing and communal services, which combines the state level and the regional level.

The approaches to organization of strategic management and strategic planning in the housing and communal services are proposed through a combination of the development strategy of settlements, target programs and budget programs.

The article offers a model of the economic component of the organizational and economic mechanism of the regional public administration of housing and communal services (hereinafter - the Model). The introduction, adoption and use of the approaches incorporated in the Model will accelerate the process of modernization of the relevant industry and ensure an effective response to changes.

Numerous dissertations do not reveal the problem in the field of research of "housing and communal services", the subject of which is "Organizational and economic mechanism ...". Therefore, it is reasonable to raise the question - how to develop and implement innovations (technologies, projects, solutions) in housing and communal services, taking into account the crisis in the country and in the industry, not only lack of finances but also new economic thinking? - Spontaneous, risky, locally, "to luck"?

A closer look at housing and communal services as an object of research, reform and innovation raises another imperfection - the object is studied in an extremely limited range of problems (production, technological, tariffs, financial status, level of physical deterioration). To some extent, the quality of services, energy costs (and losses), enterprise stability (reliability) are investigated. However, this is clearly not enough.

Ключові слова: Економічна складова; організаційно-економічний механізм; регіональне публічне управління; житлово-комунальне господарство; стратегічне управління; стратегічне планування.

Keywords: Economic component; organizational and economic mechanism; regional public administration; utilities; strategic management; strategic planning.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Дослідження механізмів регіонального публічного управління в житлово-комунальному господарстві ще не отримало системного характеру. Потребують осмислення теоретичні і практичні аспекти регіонального публічного управління житлово-комунального господарства в контексті проведення економічних та соціально-політичних реформ в країні. Постає питання необхідності пошуку нових механізмів управління в житлово-комунальному господарстві країни, методів, які дозволять побудувати нову систему регіонального публічного управління житлово-комунальним господарством з максимальною результативністю та ефективністю діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття

Досліджено роботи інших вчених щодо тематики досліджень – «Організаційно-економічний механізм...», а саме: Шевська О.І. [1], Юрченко І.А. [2], Піонтківським П.В. [3], Качала Т.М. [4], Інговатова В.О. [5]. Роботи Акт'олової О.П. [6], Удальцової Н.Л. [7], Холодкової К.С. [8] присвячені дослідженню організаційно-економічного механізму функціонування галузей національної економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Розробити модель економічної складової організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Механізми публічного управління і регіонального управління мають бути узгодженими між собою за допомогою організаційно-економічних механізмів у житлово-комунальному господарстві. Особливістю регіонального публічного управління є наближеність житлово-комунальних послуг до споживача, що визначається їх спроможністю до оплати послуг житлово-комунального господарства.

Шевська О.І. визначає, що механізмом державного регулювання житлово-комунального господарства на регіональному рівні є сукупність відповідних принципів і методів державно-управлінського впливу на систему соціально-економічних та організаційно-правових відносин, що складаються з приводу надання житлово-комунальних послуг для досягнення поставленої мети життєзабезпечення міст.

Під економічний механізм державного регулювання ЖКГ автором розуміється сукупність принципів і економічних методів цілеспрямованої взаємодії власників об'єктів ЖКГ, у тому числі власників житла через узгодження економічних інтересів із суб'єктами процесу виробництва, постачання й надання житлово-комунальних послуг з метою забезпечення стійкого розвитку та надійного функціонування житлово-комунальної інфраструктури і якісного обслуговування населення [1].

Качала Т.М. - «Зміна моделі економічного розвитку міста також вимагає зміни його організаційно-економічного механізму. ... Вирішення завдань розвитку міських комплексів залежить насамперед від налагодженості організаційного, нормативно-правового та економічного механізмів, які мають бути адекватними новим умовам господарювання, тобто відповідати наріжним засадам ринкової економіки.

Організаційно-економічний механізм – це головний інструмент управління соціально-економічним розвитком міського комплексу в умовах існування значної кількості господарських суб'єктів різних форм власності. Такий механізм базується на багатоукладності міського господарського комплексу, економічній самостійності місцевих органів влади та господарських суб'єктів, узгодженні їх взаємних інтересів. Міський комплекс – промисловий комплекс, житлово-комунальне господарство, ... та інші». [4].

Інговатова В.О. працювала над розробкою методики та пропозицій щодо вдосконалення організаційно-економічного механізму управління підприємствами й організаціями житлово-комунального комплексу України, які можуть бути використанні в комплексному плануванні регіональних і місцевих програм основних напрямків розвитку всіх підгалузей житлово-комунального комплексу, спрямованих на збільшення кількості та поліпшення якості житлово-комунальних послуг і зниження їх собівартості. Організаційно-економічний механізм управління житлово-комунальним комплексом є складним багатоплановим і динамічний організмом, який складається з взаємопов'язаних складових, тому необхідною умовою його успішного функціонування повинно стати комплексне, узгоджене удосконалення всіх його складових. [5].

Для безперебійного та беззбиткового функціонування підприємств галузі необхідне повноцінне запровадження стратегічного, середньострокового і поточного планування в галузі на державному та регіональному рівнях. Будь який орган не зможе працювати повноцінно без відповідного набору інструментів стратегічного (довгострокового), середньострокового поточного (короткострокового) управління та планування.

Стратегічне управління — діяльність націлена на активну підготовку майбутнього та створення ситуації, що була б максимально наближена до поставлених цілей організації в майбутньому. Застосовується стратегічне планування, яке пронизує всі підсистеми діяльності. [9, С. 9.]. Інше визначення, Стратегічне управління — це динамічний процес аналізу, вибору стратегій, планування, забезпечення та реалізації розроблених планів організацією. [10].

Складовими системи стратегічного управління є місія, цілі. Місія - головна, загальна ціль організації, яка визначає причину її існування. Місія деталізує статус та забезпечує напрям і орієнтири для визначення цілей стратегії на різних організаційних рівнях. Вироблені на основі місії цілі організації є критерієм для всього наступного процесу прийняття управлінських рішень. Якщо керівники не знають основної цілі, то вони не матимуть основи для вибору найкращої альтернативи. Згідно з вибраною місією розробляються цілі організації. [9, С. 20].

Для житлово-комунального господарства, як на центральному так і на регіональному рівні запропонуємо наступний підхід щодо організації стратегічного управління в частині формування цілей, який представлено на Рисунок 1.

Цілі мають бути конкретними, результати повинні вимірюватися, мати чітко визначений горизонт планування, бути досяжними, цілі повинні бути побудовані на принципах взаємного доповнення. Стадії

реалізації стратегії відіграє важливу роль у процесі здійснення стратегічного управління. Важливою особливістю стадії виконання стратегії є те, що вона потребує висококваліфікованого менеджменту. Стратегічні зміни торкаються всіх сторін організації та носять системний характер. Дослідження практики реалізації стратегічних програм дали змогу виділити коло проблем, різноманітність проблем пояснює, наскільки складний процес реалізації стратегії організації.

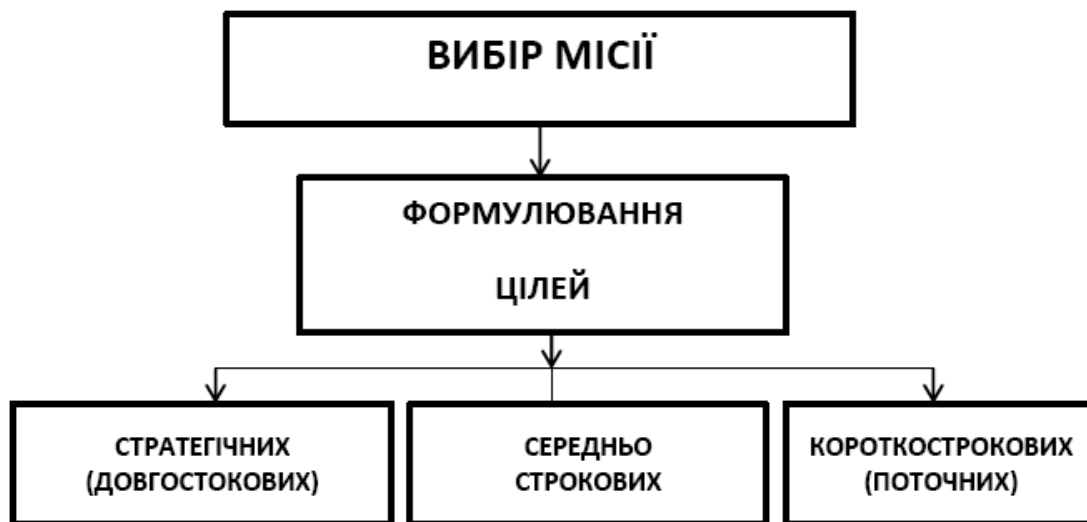

Рис. 1. Схема формування цілей в житлово-комунальному господарстві для всіх рівнів
Розроблено автором

Цілі мають бути конкретними, результати повинні вимірюватися, мати чітко визначений горизонт планування, бути досяжними, цілі повинні бути побудовані на принципах взаємного доповнення. Стадії реалізації стратегії відіграє важливу роль у процесі здійснення стратегічного управління. Важливою особливістю стадії виконання стратегії є те, що вона потребує висококваліфікованого менеджменту. Стратегічні зміни торкаються всіх сторін організації та носять системний характер. Дослідження практики реалізації стратегічних програм дали змогу виділити коло проблем, різноманітність проблем пояснює, наскільки складний процес реалізації стратегії організації.

Стратегічне планування в широкому розумінні — процес, у якому раціональний аналіз сформованої ситуації і майбутніх можливостей веде до формулювання довгострокових стратегій, цілей, заходів з урахуванням пріоритетів та ризиків. Процеси розподілу ресурсів відбуваються на всіх рівнях стратегічного управління. Серед інструментів планування та розподілу ресурсів досить широке застосування в міжнародній практиці знайшли методи фінансового планування, бюджетування, сітьового аналізу. Фінансове планування припускає транслювання результатів стратегічних рішень у різні типи фінансової документації. Бюджетування безпосередньо пов'язане з вирішенням завдання розподілу економічних ресурсів, які знаходяться в розпорядженні. Розроблення бюджетів додає кількісну визначеність обраним планам розвитку [9, С. 392-397, 399, 401].

Ефективним засобом рішення цієї задачі є розробка і впровадження інноваційної системи управління по результатах, заснованої на використанні програмно-цілевих методів. Підвищення результативності, ефективності та прозорості бюджетного процесу є одним з ключових завдань бюджетної політики найближчого десятиріччя, від його вирішення в значній мірі залежать темпи зростання і стабільність вітчизняної економіки, збалансованість та стійкість бюджетної системи. Програмно-цілевий метод є одним із методів середньострокового планування, що спрямований на підвищення результативності та ефективності публічного управління. [11, С. 230-238].

Формування бюджетів усіх рівнів має відбуватися за програмно-цілевим методом. В основі програмно-цілевого методу в бюджетному процесі (ПЦМ) лежить стратегічне планування та середньострокове прогнозування. Складовою частиною формування механізмів публічного управління в житлово-комунальній галузі має стати програмно-цілевий підхід в управлінні, програмно-цілевий метод в бюджетному процесі, які базуються на принципах системного підходу [12, С.9,11].

У житлово-комунальному господарстві існують три управлінських рівні на яких здійснюється стратегічне планування: на державному рівні (Президент України, Верховна рада України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади); на регіональному рівні – це на рівні області (обласні державні адміністрації, обласні ради; районні державні адміністрації, районні ради); третій рівень – це на рівні міста, села, селища, об'єднаної територіальної громади, представлено на Рисунок. 2.

Стратегічні цілі соціально-економічного розвитку регіонів знаходять свої відображення в задачах розвитку – в галузевих державних цільових програмах та регіональних цільових програмах. [13, С.131-134]

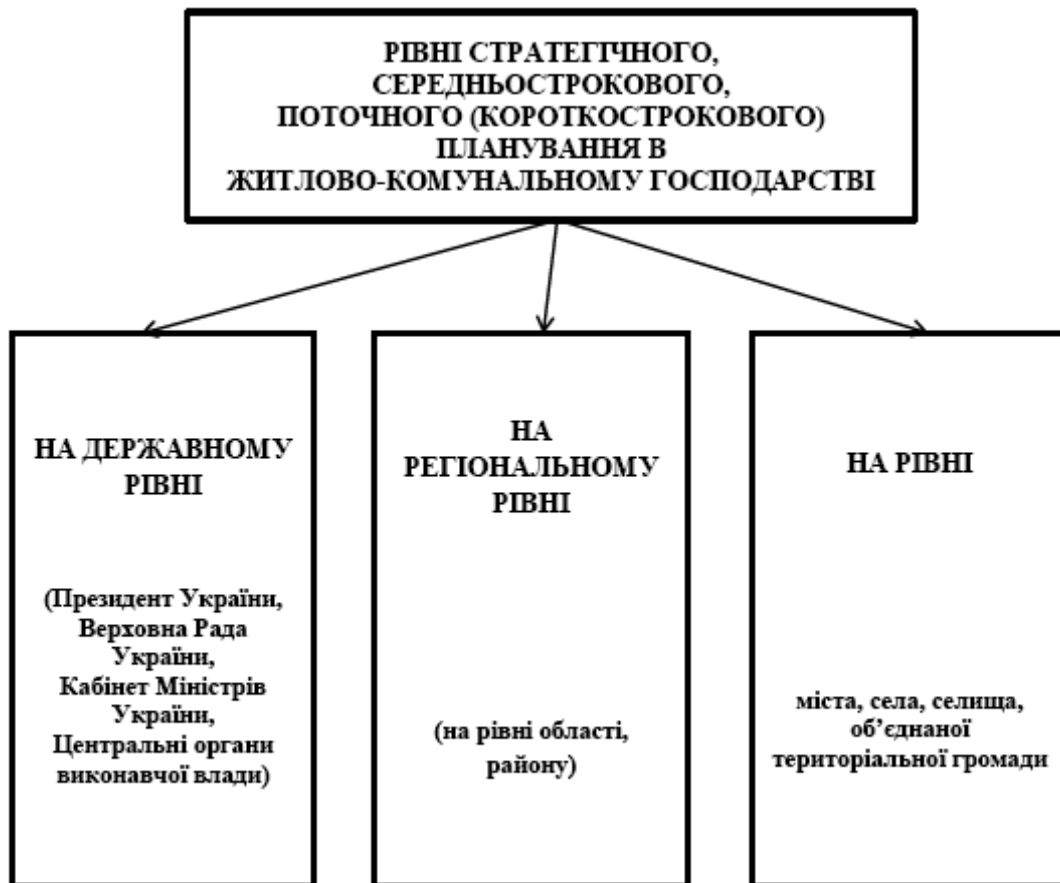

Рис. 2. Рівні стратегічного планування в житлово-комунальному господарстві

Розроблено автором

Україна - держава, що динамічно розвивається і прагне більш активно включитися у світові суспільно-економічні процеси, інтегруватися в європейське співтовариство. Така спрямованість розвитку потребує нових підходів до використання економічного, людського та природно-ресурсного потенціалу регіонів, що забезпечить досягнення якісно нового рівня ефективності і конкурентоспроможності економіки та життя населення. Дієвим механізмом та новим підходом у цьому процесі є Стратегії розвитку адміністративно-територіальних одиниць, міст України. [14, С. 17-22].

Послідовність формування документів прогнозування та стратегічного планування міста та видатків бюджету розвитку:

1. Стратегія розвитку міста визначає: галузеві та міжгалузеві цілі; завдання, спрямовані на їх досягнення; джерела фінансування.

2. Міські цільові програми розвитку галузей визначають заходи, спрямовані на досягнення цілей та виконання завдань, визначених у Стратегії розвитку міста, з урахуванням вимог загальнодержавних цільових програм.

3. Розподіл бюджету за бюджетними програмами, включаючи прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, здійснюється виходячи із завдань міських цільових програм.

Для досягнення максимального соціально-економічного ефекту при плануванні в житлово-комунальному господарстві, необхідне повноцінне запровадження на всіх рівнях наступних заходів:

- середньострокова координація бюджету та Стратегії розвитку міста;
- спрямування міських цільових програм міста виключно на реалізацію Стратегії розвитку міста.

Взаємозв'язок мети і завдань Стратегії розвитку міста (стратегічного плану), міських цільових програм та бюджетних програм представлено на Рисунку 3.

Частиною організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства – є економічна складова.

Вона в себе включає фінансові та економічні складові. Фінансовими джерелами для розвитку та модернізації житлово-комунальної галузі є наступні:

- тарифи, які поступово мають бути приведені до економічно обґрунтованого рівня; встановлення тарифів на житлово-комунальні послуги центральним органом виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

- ресурси, отриманні від застосування спеціального режиму податку на додану вартість вартості житлово-комунальних послуг; кредитні ресурси міжнародних фінансових установ;

- грантова допомога міжнародних організацій і фондів;
- ресурси приватних інвесторів, які мають бажання брати участь в проектах приватно-публічного партнерства в галузі; [12, С. 6-16] фінансування галузі з державного бюджету (через основного головного розпорядника бюджетних коштів – Міністерство розвитку громад та територій України, інші центральні органи виконавчої влади);
- фінансування галузі з місцевих бюджетів обласних, районних, бюджетів органів місцевого самоврядування);
- субсидії з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості житлово-комунальних послуг.

Рис. 3. Взаємозв'язок мети і завдань Стратегії розвитку населеного пункту (стратегічного плану), цільових програм та бюджетних програм

Розроблено автором

Протягом тривалого періоду розвитку бюджетних відносин в Україні цілеспрямоване і економічно обґрунтоване використання бюджетних коштів залишається чи не головною проблемою, яку намагаються вирішити при формуванні бюджетів різних рівнів протягом останніх років. Застосування програмно-цільового методу формування бюджету забезпечить прозорість і зрозумілість бюджетного процесу для громадян, поліпшить якість надання державних послуг і значно підвищить ефективність розподілу і використання коштів. Його застосування вимагає використання принципів середньострокового і довгострокового бюджетного планування.

Основною метою запровадження середньострокового планування бюджету є підвищення дисципліни державних видатків, а також забезпечення процесу аналізу використання коштів, буде стимулювати прийняття більш ефективних рішень щодо використання бюджетних коштів на всіх рівнях і планування головними розпорядниками коштів своєї діяльності. Реалізація будь-якої бюджетної програми не повинна обмежуватися поточним бюджетним роком, а повинна забезпечувати виконання поставлених цілей на більш віддалену перспективу.

Перехід до середньострокового бюджетного планування дасть учасникам бюджетного процесу можливість узгодити свої стратегічні плани діяльності з наявними бюджетними як в рамках підготовки проекту бюджету на відповідний рік, так і на наступні періоди, що сприятиме переходу до формування довгостроковій бюджетної політики.

Середньострокове бюджетне планування не є окремим процесом. Воно повинно здійснюватися в контексті певної стратегії макроекономічного розвитку. Тобто формування бюджетних витрат на середньострокову перспективу має відповідати стратегічним цілям держави і мати чітко визначену мету і завдання для кожного розпорядника, забезпечувати контроль за ефективним і цільовим використанням бюджетних коштів. обов'язковою елементом стратегічного бюджетного планування є відбір переліку пріоритетних напрямків і завдань, виходячи з фінансових можливостей держави. Це в основному визначається

у вигляді пріоритетних програм і прогнозних документів, що розробляються відповідно до чинного законодавства. [15, С. 3-7.]

Фінансові взаємовідносини у галузі виникають на державному рівні (між Мінрегіоном та місцевими органами виконавчої влади, між Мінрегіоном та органами місцевого самоврядування), на регіональному рівні (між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, між органами місцевого самоврядування).

Важливими учасниками у фінансових та економічних взаємовідносинах у галузі житлово-комунального господарства виступає громадськість, суб'єкти регіонального публічного господарства. Вони беруть активну участь на всіх рівнях влади щодо вирішення будь-яких питань життєдіяльності галузі. Їх участь регулюється рядом законів України щодо відкритості органів влади в державі.

Враховуючи всі фактори для системного проходження процесу модернізації в галузі сформована модель економічної складової організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства (далі Модель економічної складової), яка запропоновано на рисунку 4.

Модель економічної складової включає в себе державний рівень і регіональний рівень взаємовідносин в фінансових, економічних питаннях в галузі житлово-комунального господарства. Складовою частиною Моделі економічної складової щодо вдосконалення фінансування в галузі повинно стати середньострокове планування в житлово-комунальному господарстві через програмно-цільове бюджетування, яке поєднує основні функції управління фінансовими ресурсами при прийнятті управлінських рішень і який забезпечує зворотний зв'язок між виділеними коштами та отриманим результатом. Ключове місце в економічній складовій організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління в житлово-комунальному господарстві має удосконалення механізмів фінансування галуззю. Підхід, при якому прозоро та ефективно відбувається фінансування з бюджетів усіх рівнів має стати програмно-цільовий метод, який об'єднує основні функції управління і що забезпечує зворотній зв'язок усіх елементів системи (підсистем). Програмно-цільовий підхід є методом планування в середньостроковій перспективі з досягненням конкретних результативних показників.

Оскільки система публічного управління ЖКГ – одна з найбільш складних систем, необхідний комплексний інструментарій. Що дозволяє координувати діяльність цієї системи, забезпечуючи взаємозв'язок між різними її елементами, зв'язати воедино всі здійснювані під процеси і забезпечити досягнення запланованих результатів. Як такий комплексний інструмент пропонується використати інноваційну систему середньострокового прогнозу витрат в ЖКГ, орієнтовану на результат.

Формування механізмів публічного управління житлово-комунальним господарством України повинно відбуватися враховуючи той досвід який вже набутий країною, також необхідно врахувати кращі практики публічного управління інших держав та звичайно інтегрувати до нинішніх умов розвитку ЖКГ. Складовою частиною економічного механізму публічного управління повинен стати програмно-цільовий підхід, програмно-цільовий метод, який об'єднує основні функції управління і що забезпечує зворотній зв'язок усіх елементів системи (підсистем).

Середньострокове планування бюджету (ССПБ) – це визначення головними розпорядниками бюджетних коштів на підставі Програми діяльності Кабінету Міністрів України плану своєї діяльності на середньостроковий період та обсягу необхідних коштів для досягнення поставлених цілей у середньостроковій перспективі.

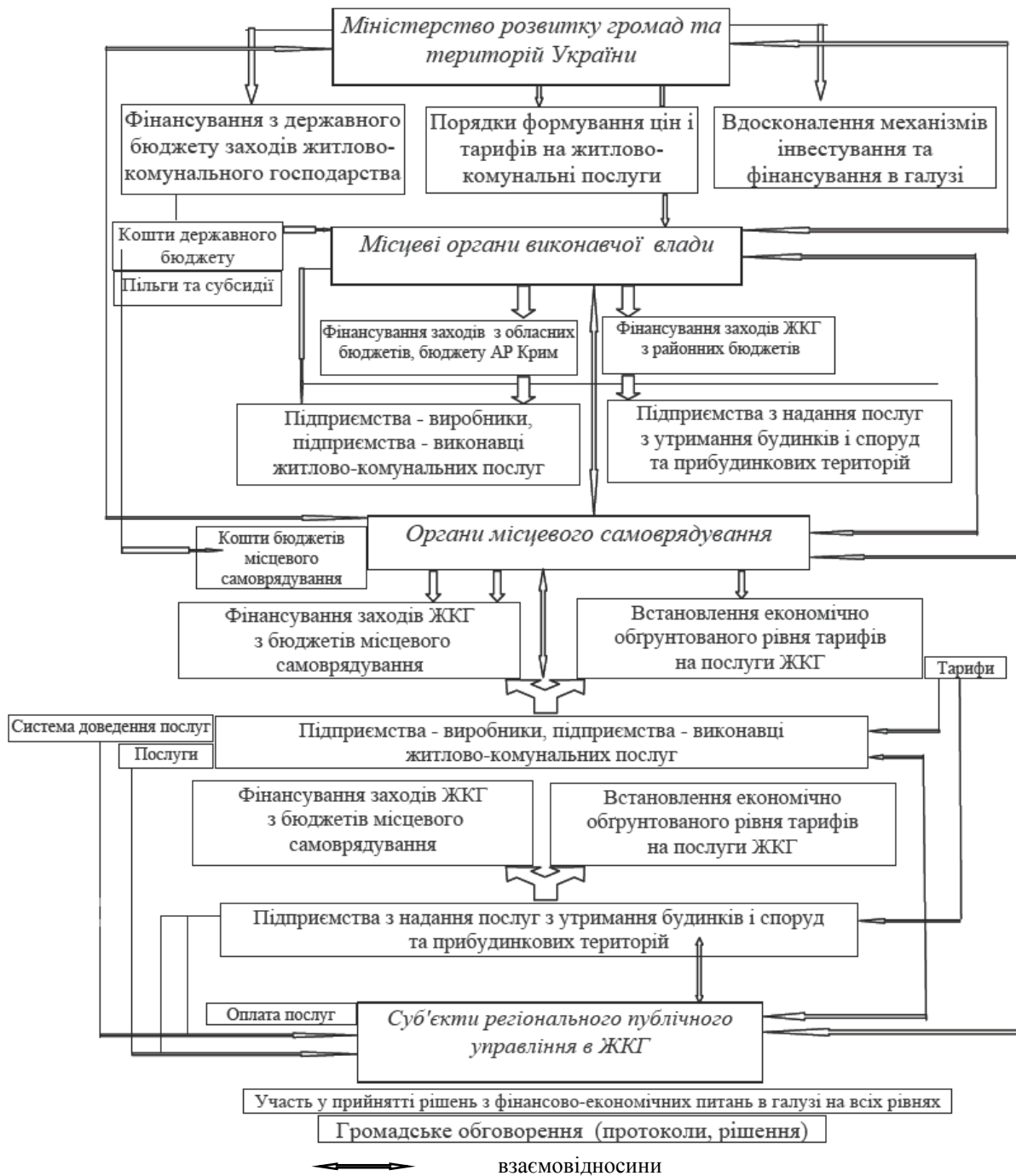

Рис. 4. Модель економічної складової організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства (державний і регіональний рівень)

Розроблено автором

Запровадження ССПБ сприяє: реалізації послідовної бюджетної політики; встановленню чітких пріоритетів у галузі; передбаченню наслідків реалізації бюджетної політики через кілька років; досягненню скоординованості заходів бюджетної та податкової політики в середньо - і довгостроковій перспективі; забезпеченню збалансованості фінансових ресурсів, які акумулюються через бюджет; обґрунтованому прогнозуванню джерел і обсягів ресурсів; застосуванню прогресивних методик бюджетного планування; підвищенню прозорості бюджетного процесу; посиленню відповідальності учасників бюджетного процесу; комплексному підходу до оцінки ефективності бюджетної політики.

Підставами для ССПБ є: стратегії регіональної та загальнодержавної політики Президента й Кабінету Міністрів України, зокрема у секторальному розрізі; бюджетна резолюція; оцінка бюджетних програм за попередні роки; макроекономічний прогноз.

Документи, які містять середньострокові пріоритети бюджетної політики в Україні:

1. Послання Президента України до Верховної Ради України щодо стратегії розвитку держави на кілька років.

2. Довгострокова стратегія розвитку держави.
3. Програма діяльності Кабінету Міністрів України, Основні напрями бюджетної політики на наступний період, Програма соціально-економічного розвитку України на наступний рік, місцеві програми соціально-економічного розвитку.
4. Державні цільові програми розвитку певної галузі.
5. Постанови Кабінету Міністрів України «Про схвалення прогнозу показників зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків і фінансування на три роки».

Рекомендовані етапи в контексті запровадження повноцінного процесу середньострокового планування бюджету «згори-вниз» в Україні

Враховуючи важливість розробки розсудливих підходів бюджетування «знизу-вгору» у Головних розпорядниках коштів, для того щоб отримати повністю функціонуючий ефективний підхід середньострокового планування бюджету уряду України пропонується подумати над організацією процесів бюджетування «згори-вниз» у країні.

Важливо, щоб етап «згори-вниз» або стратегічний етап бюджетування були структуровані і виконувалися вчасно до початку бюджетування. Було б ідеально, якби існувала тільки одна Урядова фіскальна стратегія і Програмний документ щодо бюджетних пріоритетів, які б управляли загальним процесом бюджетного планування (цей документ може по-різному називатися в різних країнах світу, в яких запроваджується ССПБ, наприклад, Бюджетний Меморандум, Документ системи бюджетних показників, Директива про бюджетну політику і т.д.).

Загальне структурування бюджетного процесу і циклу сприяє успіху ССПБ – підхід може бути ефективним тільки в тому випадку, якщо і компонент «згори-вниз», і компонент «знизу-вгору» процесу бюджетування є належним чином організовані та інтегровані в бюджетний цикл.

Вирішені питання при впровадженні та застосуванні програмно-цільового методу можуть бути враховані при формуванні галузевої фінансової та бюджетної політики у середньостроковій перспективі.

Соціально-економічні перетворення, які сьогодні мають місце в Україні вимагають постійного наукового обґрунтування процесів в публічному управлінні житлово-комунальним господарством країни [16, С. 81-83].

Інтеграція підходів бюджетування «згори-вниз» і «знизу-вгору» в рамках середньострокового планування бюджету представлений на рис. 5.

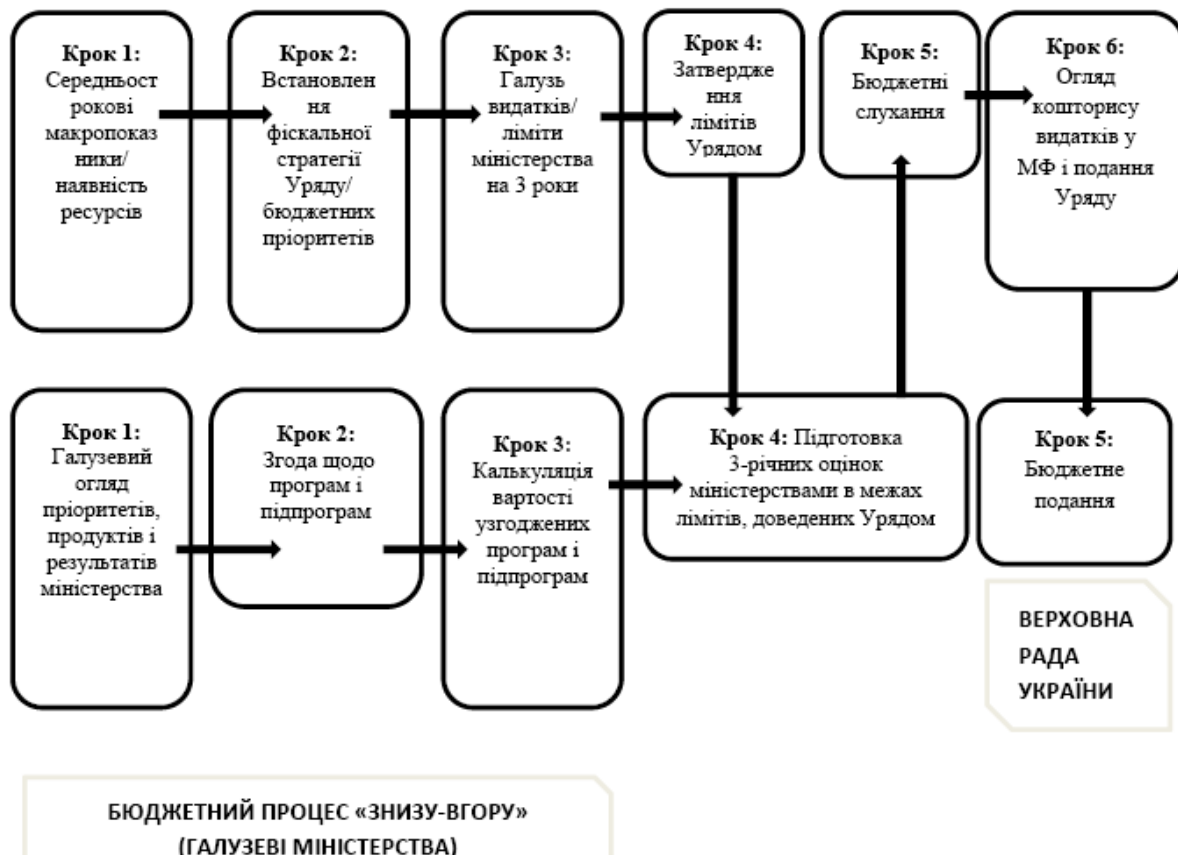

Рис. 5. Інтеграція підходів бюджетування «згори-вниз» і «знизу-вгору» в рамках середньострокового планування бюджету

Розроблено автором

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Наведені підходи щодо організації стратегічного управління та стратегічного планування в житлово-комунальному господарстві через поєднання стратегії розвитку населених пунктів, цільових програм та бюджетних програм.

Запропонована модель економічної складової організаційно-економічного механізму регіонального публічного управління житлово-комунального господарства.

Приділено увагу середньостроковому плануванню бюджету та інтеграції підходів бюджетування «згори-вниз» і «знизу-вгору» в рамках середньострокового планування бюджету.

Потребує подальшого вивчення питання запровадження повного середньострокового планування в галузі житлово-комунального господарства на регіональному рівні з поєднанням всіх рівнів планування (стратегія, місцеві цільові програми, бюджетні програми).

Список літератури.

1. Шевська О.І. Механізми державного регулювання житлово-комунального господарства на регіональному рівні. Дис. ... канд. Наук з держ. управління. Запоріжжя, 2010. 23 с.
2. Юрченко І.А. Організаційно-економічний механізм управління дебіторською заборгованістю за послуги теплопостачання на підприємствах комунальної теплоенергетики України. Автореф. Канд. Економ. наук Харків, 2011. 20 с.
3. Піонтківський П.В. Економічний механізм реформування підприємств житлово-комунального комплексу. Автореф. ... на здоб. Наук ступеня канд економ наук. Харків, 2010. С 21.
4. Качала Т.М. Житлово-комунальне господарство в системі міського комплексу [Текст] / Т.М. Качала ; М – во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – К.: Наукова думка, 2008. – 416 с. С. 69 .
5. Інговатова В.О. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективної діяльності підприємств житлово-комунального комплексу. :Дис...канд. наук: 08.06.01 – Маріуполь. 2007. 23 с.
6. Актелова О.П. Формирование организационно-экономического механизма управления. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.sfu-kras.ru/handle/2311/12484>
7. Удальцова Н.Л. Организационно-экономический механизм функционирования отрасли национальной экономики. «Экономические науки» №6 (91) 2012 год. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://ecsn.ru/files/pdf/201206/201206_94.pdf.
8. Холодкова К.С. Анализ подходов к определению сущности организационно-экономического механизма управления // Современные научные исследования и инновации. 2016. № 5 [Электронный ресурс]. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2016/05/66404> (дата обращения: 23.04.2019).
9. Довгань Л.С., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління : Навчальний посібник. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 440 с.
10. Друкер П.Ф. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальное решение : Учеб. Пособие : Пер. с англ. - М., 1998.
11. Базарна О.В. Програмно-цільовий підхід в управлінні житлово-комунальним господарством України / О.В.Базарна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Збірник наукових праць - 2011. - №1. - С. 230-238. – (Серія «Управління»).
12. Базарная О.В. Формирование механизмов публичного управления в жилищно-коммунальном хозяйстве Украины / О.В. Базарная // Актуальные вопросы управления модернизацией экономики в условиях инновационного развития. Труды международной научно-практической конференции, (Россия, г. Ростов-на-Дону, 6-8 декабря 2010 г.) : в 2 т. Ч. I / Под ред. В.Н.Некрасова. Ростов-н/Д: Изд СКАГС, 2011. – 220 с., С. 6 - 16
13. Базарная О.В. Инструменты повышения эффективности публичного управления / О.В. Базарная // Проблемы и перспективы государственного и муниципального управления в инновационной экономике посткризисного периода: Материалы II Славянского форума 15-16 сентября 2011 года, (Россия, г. Орел, 15-16.09.2011 г.) : в 2-х т. Т.1 / Под общ. ред. О.П. Овчинниковой. Орел : Издательство ОРАГС, 2011. – 344 с., С. 131- 134.
14. Базарна О.В. Підвищення ефективності бюджетування – поштовх до покращення адміністративного управління міста / О.В.Базарна // Ділове та державне адміністрування : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції 26-28 квітня 2012 р. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2012. – 431 с., С. 17-22.
15. Базарная О.В. Программно-целевое моделирование в Украине. / О.В. Базарная // Международная научно-практическая конференция Развитие института государственной службы в регионах: международный и российский опыт. Россия, (Россия, г. Орел, Орловский филиал ФГБОУ ВПО «Российская академия народного хозяйства и государственной службы при Президенте Российской Федерации», (19 сентября 2013 года). В 3-х т. Т III / Под общей редакцией доктора политических наук, профессора В.Ф. Ницевича. - Орёл: Изд-во ОФ РАНХиГС, 2013. - 352 с. С. 3-7.
16. Базарна О.В. Застосування середньострокового прогнозу видатків в житлово-комунальній галузі країни. / О.В.Базарна // Форум молодих вчених у галузі науки «Державне управління», м. Феодосія, 7-13 липня 2013 року. С. 81-83.

References.

1. Shevska, O.I. (2010), "Mechanisms of state regulation of housing and communal services at the regional level", Abstract of Ph.D. dissertation, Public Administration, Zaporizhzhia, Ukraine.
2. Yurchenko, I.A. (2011), "Organizational and economic mechanism of receivables management for heat supply services at Ukrainian utilities", Ph.D. Thesis, Economy, Kharkiv, Ukraine.
3. Piontkovsky, P.V. (2010), "Economic mechanism of reforming the enterprises of the housing and communal complex", Ph.D. Thesis, Economy, Kharkov, Ukraine.
4. Kachala, T.M. (2008), *Zhytlovo-komunal'ne hospodarstvo v systemi mis'koho kompleksu* [Housing and municipal economy in the system of the city complex], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.
5. Ingovatova, V.A. (2007), "Organizational and economic mechanism for ensuring the effective activity of housing and communal enterprises", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Mariupol, Ukraine.
6. Aktyolova, O.P. (2013), "Formation of the organizational and economic management mechanism", Youth and science: a collection of materials of the IX All-Russian scientific and technical conference of students, graduate students and young scientists with international participation, dedicated to the 385th anniversary of the founding of Krasnoyarsk, Siberian Federal University Trade and Economic Institute, Russia, available at <http://conf.sfu-kras.ru/sites/mn2013/section070.html> (Accessed 17 January 2020).
7. Udaltsova, N.L., (2012), "Organizational and economic mechanism of the functioning of the national economy", Economic sciences, vol. 3(08), available at <http://ecsocman.hse.ru/data/2013/04/25/1251459697/17.pdf> (Accessed 17 January 2020).
8. Kholodkova, K.S., (2016), "Analysis of approaches to determining the essence of the organizational and economic management mechanism", Modern scientific research and innovation, available at <http://web.snauka.ru/issues/2016/05/66404.pdf> (Accessed 17 January 2020).
9. Dovgan, L.E. Karakay, Y.V. and Artemenko, L.P. (2009) *Strategichne upravlinnia* [Strategic Management], Center for Educational Literature, Kyiv, Ukraine.
10. Drucker, P. (1998), *Effective management* [Effective management], Economic objectives and optimal solution, Moscow, Russia.
11. Bazarna, O.V (2011), "Programmatic and Target Approach in the Management of Housing and Communal Services of Ukraine", Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Administration. Collection of scientific works, vol. 1, Ukraine, pp. 230-238.
12. Bazarnaya, O.V., (2011), "Formation of Public Management Mechanisms in the Housing and Communal Services of Ukraine", *Aktual'nye voprosy upravlenija modernizaciej jekonomiki v uslovijah innovacionnogo razvitija. Trudy mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii* [Proceedings of the International Scientific and Practical Conference. Topical issues of management of economic modernization in the conditions of innovative development], Publishing House of SSCAGS, Rostov-on-Don, Russia, December 6-8, vol. I, pp. 6 – 16.
13. Bazarnaya, O.V., (2011), "Tools for improving the efficiency of public administration", *Problemy i perspektivy gosudarstvennogo i municipal'nogo upravlenija v innovacionnoj jekonomike postkrizisnogo perioda: Materialy II Slavjanskogo foruma* [Proceedings of the II Slavic Forum. Problems and Prospects of State and Municipal Governance in the Innovative Economy of the Post-Crisis Period], ORAGS Publishing House, Orel, Russia, September 15-16, vol.1, pp. 131- 134.
14. Bazarna, O.V., (2012) "Improving Budgeting Effectiveness - An Impulse to Improve City Administration, *Dilove ta derzhavne administruvannia : Materialy II Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii* [Proceedings of the Second International Scientific and Practical Conference, Business and State Administration], SNU. V. Dahl, Lugansk, Ukraine, pp. 17-22.
15. Bazarnaya, O.V., (2013) "Program-target modeling in Ukraine", *Mezhdunarodnaja nauchno-prakticheskaja konferencija Razvitie instituta gosudarstvennoj sluzhby v regionah: mezhdunarodnyj i rossijskij opyt* [International Scientific and Practical Conference Development of the Civil Service Institute in the Regions: International and Russian Experience. Russia], Oryol Branch of the Federal Academy of National Economy and Public Service under the President of the Russian Federation, Orel, Russia, vol.3, pp. 3-7.
16. Bazarna, O.V., (2013), "Application of a medium-term forecast of expenditures in the housing and communal services of the country", *Forum molodykh vchenykh u haluzi nauky «Derzhavne upravlinnia»* [Forum of Young Scientists in Science "Public Administration"], Feodosiya, Ukraine, pp. 81-83.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2020 р.